

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Історія проведення архітектурних обмірів Львівською політехнікою	5
2. Аналіз результатів експедицій, проведених у 2008–2019 рр. з метою фіксації, охорони, збереження нерухомих об’єктів народної культури	18
3. Прийоми обстеження пам’ятників	29
3.1. Архітектурні обміри надгробків	29
3.2. Види фіксації	30
3.3. Організація робіт та інструменти для проведення архітектурно-інвентаризаційних досліджень	33
3.4. Складання кроків.....	35
3.5. Прийоми промірів	36
3.6. Камеральна обробка обмірного матеріалу.....	40
3.7. Інвентаризація та документування інформації.....	41
4. Навчальні завдання студентів-архітекторів з дослідження меморіальних пам’ятників та їх інвентаризації на історичних кладовищах	45
5. Словник термінів і символів на меморіальних пам’ятниках	77
Список літератури	97

ПЕРЕДМОВА

Для припинення процесу знищення та спотворення цінного історичного архітектурного середовища актуальності набуває впровадження освітніх програм, які розвивають у студентів теоретично обґрунтоване ставлення до історичної архітектурно-мистецької спадщини, творчих методів майстрів минулого.

Недостатня кількість академічних годин на підготовку студентів-першокурсників з фахової дисципліни “Архітектурна графіка і композиція” спонукала запровадити навчальне завдання з інвентаризації та архітектурних обмірів невеликих об’єктів, таких як надгробні пам’ятники кладовищ. Розроблена методика сприятиме формуванню у студентів професійних навичок, прагненню вдосконалюватись на всіх етапах виконання завдання, отриманню потрібних навичок з основ науково-дослідницької роботи.

Одним із важливих носіїв культури кожного народу є кладовище. Надгробки є унікальним історичним джерелом, інформують про особливості поховальних обрядів, віри, художніх і духовних традицій суспільства. Вони нагадують про видатних людей та інформують про історичні події, будівельні, культурні та мистецькі особливості різних епох; у них відображається менталітет, звичаї та традиції народу.

Меморіальне мистецтво – найдавніше і найбільш канонізоване з усіх видів образотворчого мистецтва та ритуальної культури загалом. Спроби його імперативного реформування, декретні скасування традицій, звичаїв та ритуалів, пристосування його до потреб державної ідеології, внесення до нього нових форм і символів ніколи не закріплювалися в народній культурі.

За час свого існування історичні надгробки, так само як споруди, постійно змінюються. Через те, що меморіальні пам’ятки розташовані під відкритим небом, зокрема на кладовищах, більша частина з них зазнала руйнівних впливів природних та антропогенних чинників. Закономірно, що для вивчення цього виду творчості потрібне проведення експедицій для фіксації, охорони, збереження та аналізу нерухомих об’єктів народної культури.

Мета цього навчального посібника – дати практичні рекомендації щодо здійснення архітектурно-інвентаризаційних досліджень за єдиною методикою, що відповідає сучасним європейським стандартам некрополезнавства, а також вказати на специфічні засоби художньої виразності надгробних пам’ятників, виявлені під час проведення подібних досліджень на давніх історичних конфесійних кладовищах регіону.